

ARCHEOsupport bv

Advies en onderzoek

Een archeologisch bureauonderzoek voor de Rolderstraat 41 te Assen (Dr.)

A. Ufkes

AcheoSupport-Rapport 2018-4

Groningen
2018
ISSN 1574-6887

Colofon

Een archeologisch bureauonderzoek voor de Rolderstraat 41 te Assen
(Dr.)

ArcheoSupport-Rapport 2018-4
ArcheoSupport-Projectcode 2018/061

Tekst

A. Ufkes

Afbeeldingen

C. Luinge

Redactie

A. Ufkes

Beheer en plaats van documentatie

ArcheoSupport bv

definitieve versie

Autorisatie — A. Ufkes

Uitgegeven door

ArcheoSupport bv

Postbus 41091

9701 CB Groningen

www.archeosupport.nl

ISSN 1574-6887

Groningen, 2018

Inhoud

1 Inleiding	4
1.1 Aanleiding tot het onderzoek	4
1.2 Huidige en toekomstige situatie op de onderzoekslocatie	4
1.3 Doel van het bureauonderzoek	4
1.4 Werkwijze bureauonderzoek	4
2 Resultaten bureauonderzoek	6
2.1 Bekende aardwetenschappelijke waarden	6
2.2 Bekende archeologische waarden	7
2.3 Historische situatie	7
2.4 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel	8
3 Conclusies en aanbevelingen	9

Projectgegevens

Projectnaam	Assen Rolderstraat 41 bureauonderzoek
Projectcode	2018/061
Type onderzoek	Bureauonderzoek
OM-nummer	4637780100
Status	Definitief
Projectleider	Mevr. drs. A. Ufkes
Contact	06-29060092, aufkes@archeosupport.nl
Opdrachtgever	Paihia
Contact	Jochem Douwes, info@paihia.nl
Bevoegde overheid	Gemeente Assen

Locatiegegevens

Toponiem	Rolderstraat 41
Plaats	Assen
Gemeente	Assen
Provincie	Drenthe
Kaartblad	12D
Kadaster	sectie S, perceel 493
Centrum-coördinaat	234.033/557.215
Oppervlakte onderzoeksgebied	ca. 300 m ²

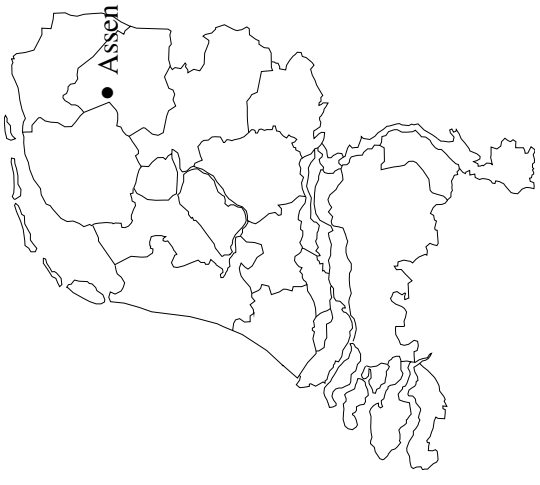
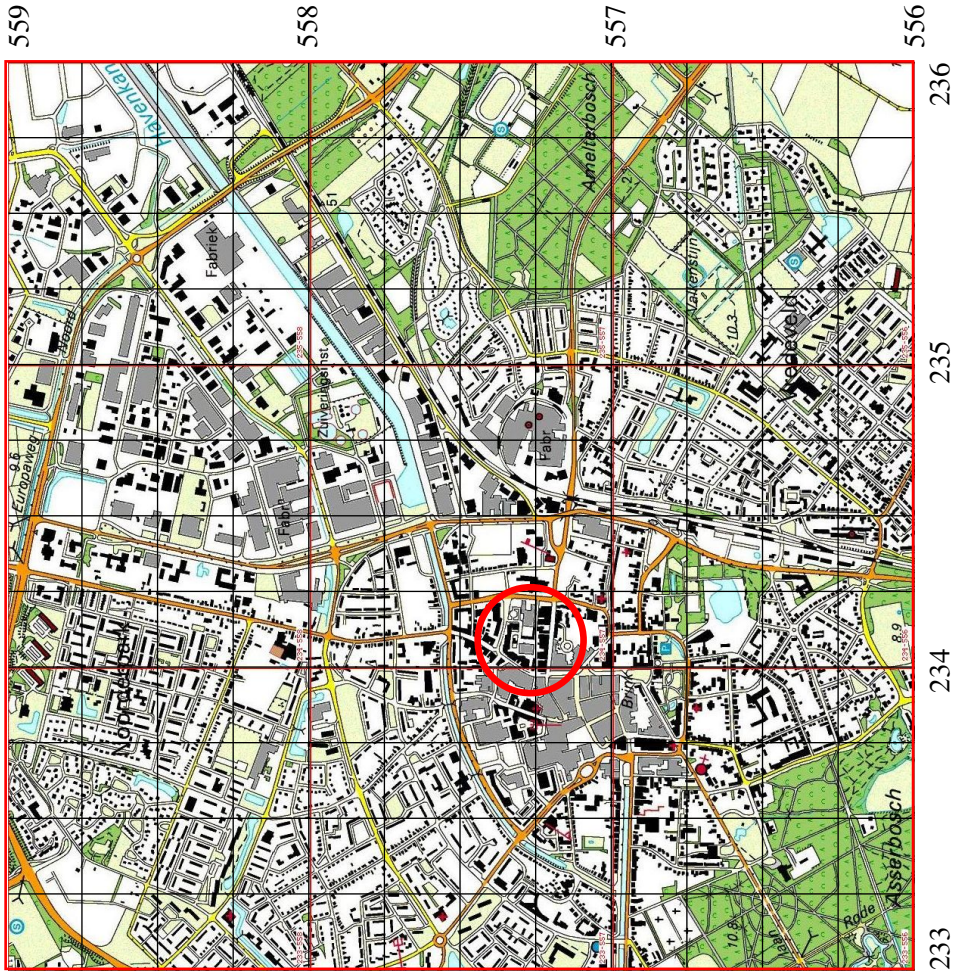

Beschrijving resultaten

Beschrijving onderzoekslocatie	Bebouwing, winkels en woonruimte
Bodem	Stedelijke bebouwing
Archeologische waarden	Geen
Historische waarden	Bebouwing in Nieuwste Tijd
Archeologische verwachting	Geen
Aanbeveling	Geen verder archeologisch onderzoek

Legenda

— Onderzoekslocatie

Abbeelding 1. Topografische kaart van de onderzoekslocatie (rood omcirkeld) en omgeving, voorzien van RD-coördinaten. Bron: Topografische Dienst Nederland.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

1.1 Aanleiding tot het onderzoek In opdracht van Paihia bv. te Groningen heeft ArcheoSupport uit Groningen een bureauonderzoek uitgevoerd op de locatie Rolderstraat 41 te Assen. Aanleiding voor dit onderzoek vormt de voorgenomen vervanging van de huidige bebouwing door winkels en woonruimte. Daartoe zal een gebied van ca. 300 m² worden uitgegraven tot een diepte van 0,6 m, dezelfde diepte als de huidige bebouwing (afb. 2 en 3). Bij deze grondwerkzaamheden worden mogelijk archeologische waarden verstoord. Om te bepalen of er daadwerkelijk archeologische waarden aanwezig zijn en om deze eventueel te behouden, dient voorafgaand aan de werkzaamheden een archeologisch bureauonderzoek plaats te vinden.

Het bureauonderzoek is uitgevoerd in september 2018 door mw. drs. A. Ufkes, senior KNA archeoloog van ArcheoSupport (Actorregister nr. 86506596). Het archeologisch bureauonderzoek is uitgevoerd conform de eisen die gesteld zijn in de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA versie 4.0).

1.2 Huidige en toekomstige situatie op de onderzoekslocatie

De onderzoekslocatie ligt aan de Rolderstraat 41 te Assen en betreft een winkel-pand en woonlocatie. De ligging van de locatie is weergegeven in afbeelding 1 en 4. Het terrein is kadastraal bekend als S 493 (afb. 5). Beide panden worden in de nieuwe situatie verhoogd met verdiepingen (afb. 6 en afb. 7).

1.3 Doel van het bureauonderzoek

Doel van het bureauonderzoek is het verkrijgen van inzicht in bekende en te verwachten archeologische waarden in en om het plangebied. Op basis van de verkregen informatie wordt een archeologisch verwachtingsmodel voor de onderzoekslocatie opgesteld. Hierin wordt beschreven of er archeologische resten aanwezig (kunnen) zijn in het plangebied, wat de potentiële aard en omvang hiervan is en of de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied een bedreiging vormen voor het bodemarchief. Indien dit het geval is, wordt geadviseerd op welke wijze hiermee in het vervolgtraject van de plannen rekening dient te worden gehouden.

1.4 Werkwijze bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek wordt bronnenmateriaal uit diverse disciplines geraadpleegd en geïntegreerd tot een archeologisch verwachtingsmodel. Op basis van geologische, geomorfologische en bodemkundige informatie wordt een beeld geschetst van de landschappelijke ontwikkeling van de omgeving van de onderzoeks-

locatie. Deze landschappelijke ontwikkeling geeft inzicht in de potentiële woonbaarheid van de locatie. Voor de beschrijving van de archeologische waarden wordt gebruik gemaakt van Archis3, de online archeologische database van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE), de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) en de Archeologische Monumenten Kaart (AMK), en, indien van toepassing, van informatie over eerder gedaan onderzoek en archeologische waarnemingen. De historische ontwikkeling wordt beschreven aan de hand van historisch-topografisch kaartmateriaal en historische bronnen. Hierbij wordt ook ingegaan op eventuele (sub)recente verstoringen die de archeologische verwachting beïnvloeden. Naast deze informatie wordt, als deze voorhanden zijn, ook gebruik gemaakt van provinciale en gemeentelijke beleids- en verwachtingskaarten.

2 Resultaten bureauonderzoek

2.1 Bekende aardwetenschappelijke waarden

Uit de website van het *DINOloket*, waar gegevens omtrent de ondergrond kunnen worden geraadpleegd, blijkt dat er in de nabije omgeving van de onderzoekslocatie een tweetal boringen zijn gezet ten behoeve van de geologie, waarvan de kolomopnames worden weergegeven in afbeelding 8.¹ Boring B12D0022 bevindt zich direct noordelijk van de Rolderstraat en boring B12D0244 is iets verder noordwaarts gezet.

Boring B12D0022 is weliswaar doorgezet tot een diepte van 63 meter, echter de bovenste 3 meter is niet bemonsterd. Hierin zouden juist voor de archeologie relevante informatie aanwezig kunnen zijn. De diepere ondergrond bestaat uit zand, met in de diepere ondergrond een leemlaag en een dunne veenlaag.

Boring B12D0244 is wel beschreven vanaf het maaiveld, tot een diepte van 108 meter. Ook hier bestaat de ondergrond voornamelijk uit zand, echter in een sterk wisselende grootteklasse. Het is opvallend dat op deze locatie zich een relatief dik kleipakket bevindt, tussen 9–28 meter –maaiveld.

Er moet echter worden opgemerkt dat deze beide boringen die zijn beschreven in het *DINOloket*, onderzoek betreft dat is gedaan vanuit de geologie. Voor de archeologie zijn deze geologische boringen bij uitstek geschikt voor het in kaart brengen van potentieel geschikte bewoningslocaties in de pre- en protohistorie. Bij grondboringen die worden gezet ten behoeve van archeologisch onderzoek wordt echter expliciet gelet op archeologische indicatoren als aardewerk, vuursteen, botmateriaal etc. Maar ook worden de lagen niet alleen lithologisch beschreven, maar ook geïnterpreteerd als bijvoorbeeld antropogene ophogingslagen of loopniveaus, mestpakketten en dergelijke. Ook wordt het humusgehalte expliciet genoteerd, omdat dit relevant kan zijn voor bijvoorbeeld het aantonen van een esdek.

Archeologisch booronderzoek en bodemkundig booronderzoek is op de vernieuwde website van het *DINOloket* wel raadpleegbaar, maar in de ruime omgeving van de onderzoekslocatie zijn geen gegevens beschikbaar.

Op de geomorfologische kaart is het gebied bebouwd en deze biedt dus geen aanknopingspunten. Wel is bekend dat Assen ligt op een keileemplateau, het Drents Plateau. Op dit keileem is in de laatste ijstijd, het Weichselien, een pakket dekzand afgezet. Volgens de geomorfologische kaart wordt Assen aan de noord-, oost- en zuidzijde omringd door met dekzand afgedekte afzettingen van grond morene.

Ook de bodemkaart geeft geen gegevens vanwege de bebouwing. Vermoedelijk betreft het in het plangebied veldpodzolgronden in lemig fijn zand.

¹www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens

2.2 Bekende archeologische waarden

In de directe omgeving zijn geen archeologische onderzoeken verricht (afb. 9). Het terrein wordt op de archeologische beleidsadvieskaart aangemerkt als historische nederzettingenlocatie met een uitloper in een gebiedje met hoge of middelhoge verwachting (afb. 10). Het grenst aan een gebied dat geheel verstoord is. Men moet hierbij in het oog houden dat de toekomstige verstoringsdiepte niet verder gaat dan de huidige.

Ten noorden van het onderzoeksgebied Rolderstraat is een onderzoek uitgevoerd op het Galgenveld (ARCHIS nr. 6775, Bakker 2004). Buiten de sporen die kenmerkend bij een galgenveld behoren, werden geen archeologische indicatoren gevonden. Wel werden verstoringen uit de 19de en 20ste eeuw aangetroffen.

Ten Oosten van de Rolderstraat is een booronderzoek uitgevoerd (ARCHIS nr. 32704, Huizer et al. 2008). In twee boringen werd hier een podzolbodem aangetroffen. De overige boringen gaven alleen verstoringen. Er werd geen aanvullend archeologisch onderzoek aanbevolen.

Op de Brink, ten zuiden van de Rolderstraat werd een inventariserend archeologisch onderzoek uitgevoerd in verband met de aanleg van een parkeergarage (ARCHIS nr. 60899, Brongers & Jelsma 2014). De ondergrond bleek sterk verstoord en verder archeologisch onderzoek werd niet aanbevolen.

Ten zuiden van de Brink werden werkzaamheden archeologisch begeleid (ARCHIS nr. 46576, Mulder & Van Beek 2013). Hier werden alleen enige resten uit de Nieuwe en Nieuwste Tijd aangetroffen en bleek de ondergrond sterk verstoord.

Ten Zuidwesten tenslotte van het plangebied Rolderstraat werd een Archeologische waarneming gedaan op de hoek Koopmansplein/Kruisstraat (ARCHIS nr. 45850, De Wit 2011). Aangetroffen werd de gracht van het oude kloosterterrein en een enkele sloot.

2.3 Historische situatie

In 1258 werd het klooster Maria in Campis gesticht waar tegenwoordig Assen ligt. Zonder de bouw van dat klooster zou Assen waarschijnlijk nooit zijn uitgegroeid tot de stad die het nu is. Tot de 17e eeuw bestond de nederzetting Assen uit het klooster met de bijbehorende gebouwen en landerijen. Het klooster Maria in Campis, hoewel niet rijk, verwierf in de directe omgeving toch een omvangrijk grondbezit. Door de Reformatie kwam echter een einde aan de vooraanstaande positie van het klooster. Tijdens de Tachtigjarige Oorlog ging Drenthe onderdeel uitmaken van de Republiek der Verenigde Nederlanden. Van bovenaf werd de nieuwe protestantse godsdienststroming ingevoerd waardoor het klooster werd gesloten en het nieuwe Landschapsbestuur eigenaar van alle kloostereigendommen werd, inclusief het grondbezit en de gebouwen van Maria in Campis.

Het tweede beslissende moment in de ontwikkeling van Assen kwam toen het Landschapsbestuur besloot om voortaan te vergaderen in Assen. Doordat Assen

een bestuurscentrum werd, kreeg de ontwikkeling van de plaats een enorme dynamiek. De bevolking verzesvoudigde in de periode 1630–1795.

Daarnaast kreeg het voor een Drents dorp een opmerkelijk groot aantal beroepen, met behalve veel ambtenaren ook diverse middenstanders. Van een kleine nederzetting groeide Assen in twee eeuwen uit tot het op één na grootste dorp van Drenthe. In de tweede helft van de 18e eeuw begon deze uitbreiding en ontstond het beeld van Assen als ambtenarenstad. Rolderstraat 41 ligt in een gebied waar in de 19de eeuw enige nieuwbouw werd gepleegd, net buiten het oude dorpscentrum.

2.4 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

De onderzoekslocatie Rolderstraat 41 ligt net naast het oude dorpscentrum van Assen (afb. 11). In de directe omgeving zijn, op afstand, enkele archeologische onderzoeken uitgevoerd. Daarbij zijn enige vondsten uit de Nieuwe en Nieuwste Tijd aan het licht gekomen. De ondergrond bleek op vrijwel alle locaties zeer sterk verstoord.

Op de onderzoekslocatie Rolderstraat 41 kan men een zelfde situatie verwachten. Aangezien de nieuwe fundamenten ook niet dieper gaan dan bij voorgaande bouwwerkzaamheden, is de verwachting dat het archeologisch bodemarchief niet verder dan in het verleden wordt aangetast.

3 Conclusies en aanbevelingen

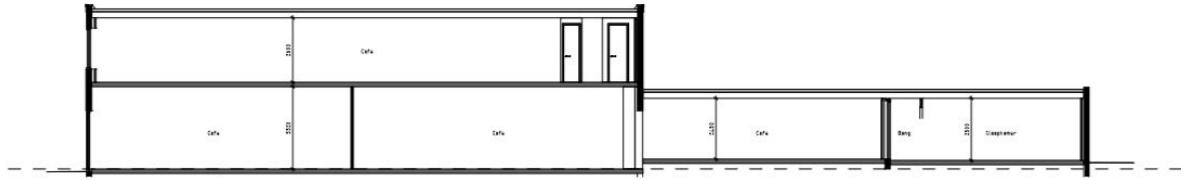
Op basis van het bureau-onderzoek kan worden geconcludeerd dat ter plaatse van de toekomstige bouwwerkzaamheden Rolderstraat 41 geen archeologische sporen zullen worden aangetast. Daarom wordt aanbevolen geen archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren.

Het is aan de bevoegde overheid, de gemeente Assen, om op basis van deze rapportage deze aanbeveling over te nemen dan wel te bepalen of en in welke vorm vervolgonderzoek dan wel moet worden uitgevoerd. Mocht de onderzoekslocatie worden vrijgegeven, dan blijft de archeologische meldingsplicht conform art. 5.10 van de Erfgoedwet sowieso bestaan. Als er tijdens graafwerkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, dan dient dit onverwijld aan de bevoegde overheid te worden gemeld. De bevoegde overheid neemt vervolgens een besluit hoe om te gaan met de archeologische resten.

Als er vanuit de bevoegde overheid geen op- of aanmerkingen op deze rapportage komen, dan kan deze versie als de definitieve worden beschouwd.

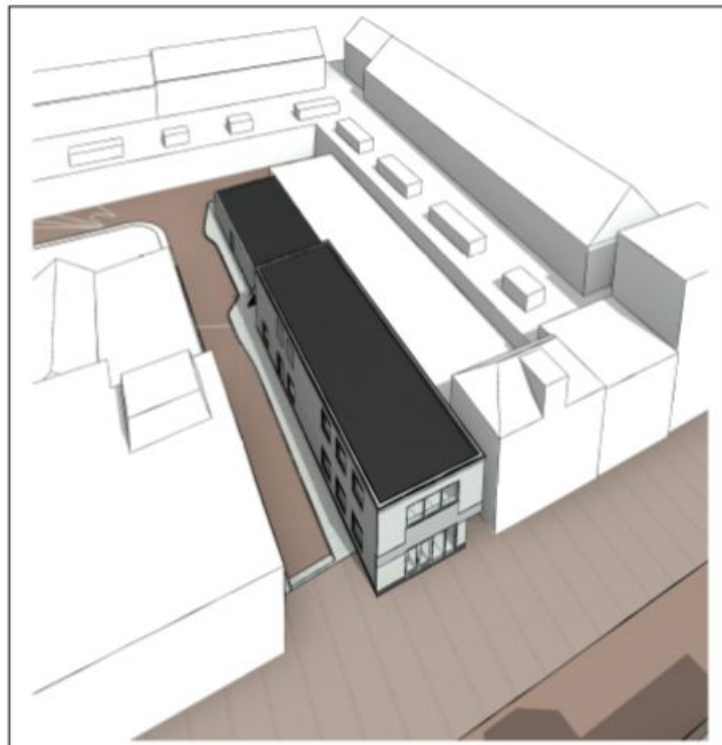
Literatuur

- Bakker, A.M., 2004. *Plangebied Galgenveld te Assen, gemeente Assen*. Amsterdam (RAAP-rapport 1101).
- Brongers, J.M.G. & J. Jelsma, 2014. *Assen, Brink 9 (Gemeente Assen, Dr.) Een Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek*. Assen.
- Huizer, J., S. Nederpelt, J.A.G. van Rooij & J. Holl, 2008. *Assen Prins Hendrikstraat Booronderzoek*. Amersfoort (ADC Projecten).
- Mulder, S.A. & J.L. van Beek, 2013. *Plangebied Erfgoedkwartier Assen, gemeente Assen; een archeologische begeleiding*. Amsterdam.
- Wit, M.J.M. de, 2011. *Een archeologische inspectie op de hoek Koopmansplein–Kruisstraat te Assen (D)*. Groningen (ARC-Rapporten 2011-59).

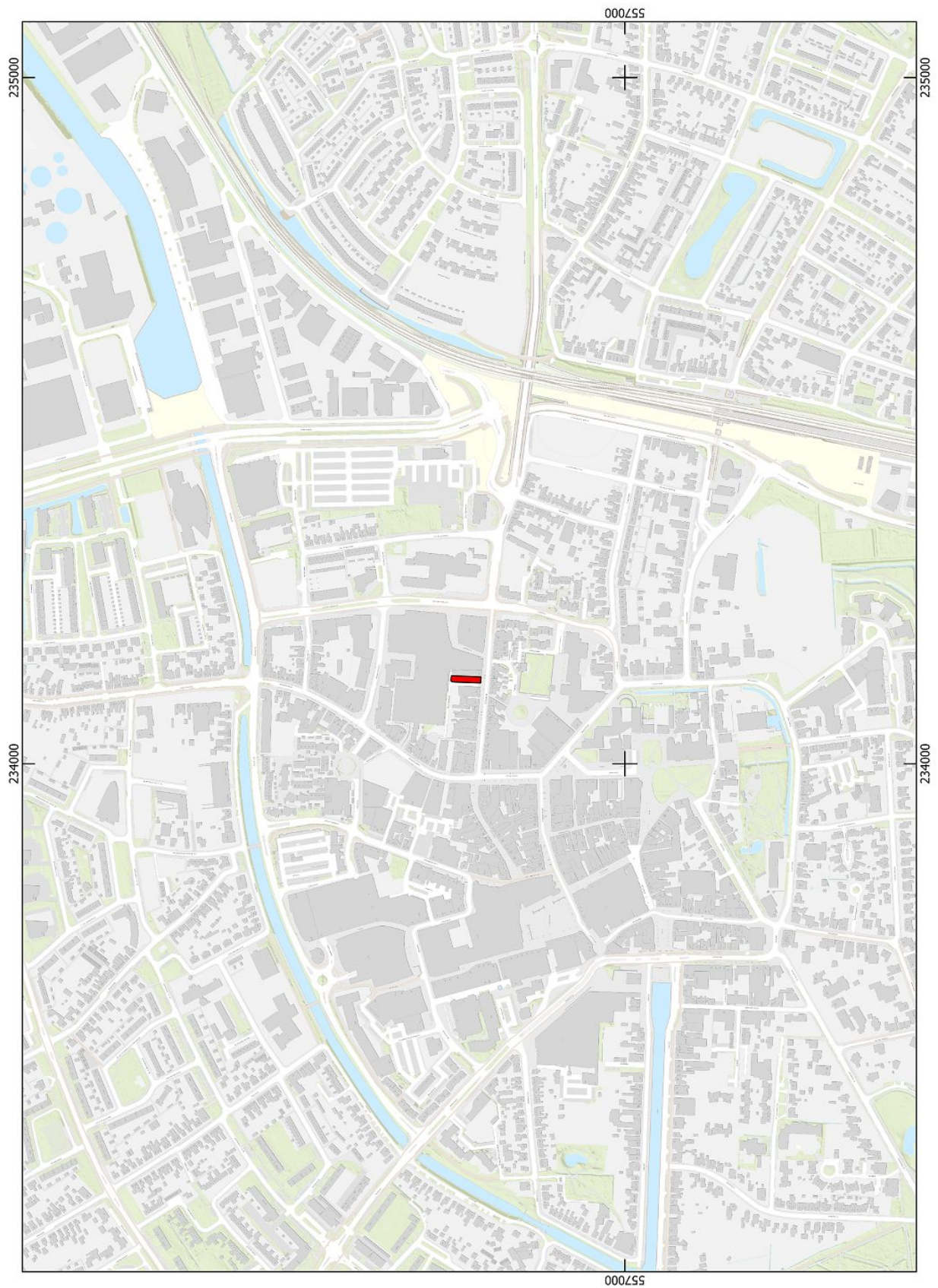

DOORSNEDE B-B

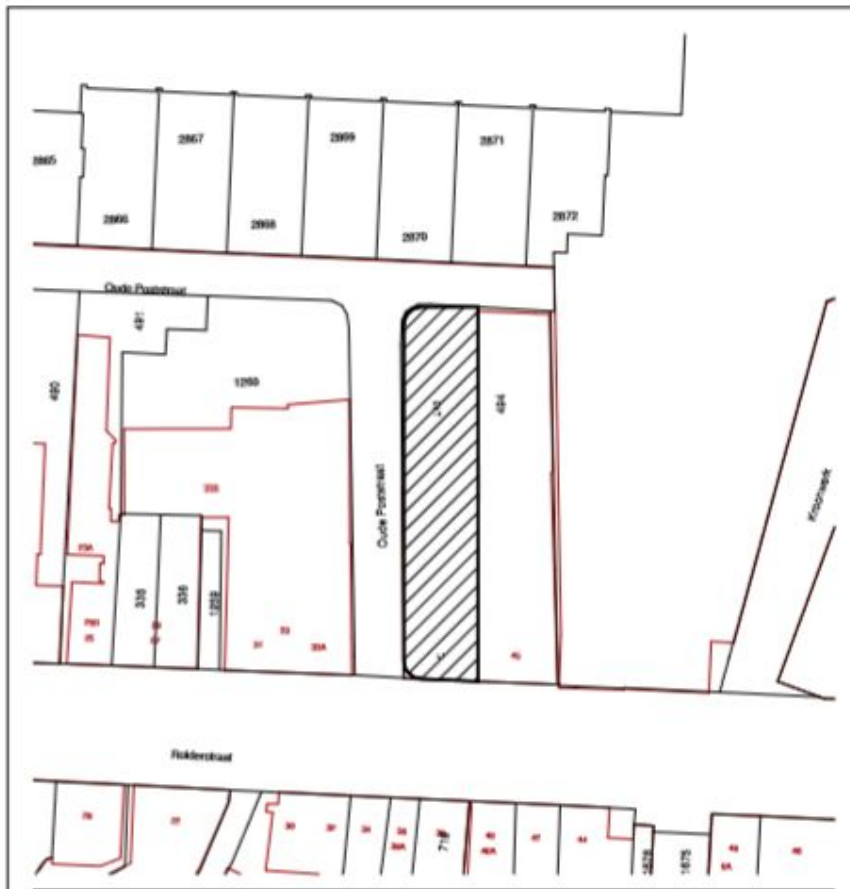
Afbeelding 2. Huidige bebouwing aan de Rolderstraat 41 te Assen.

Afbeelding 3. Aanzicht van de bestaande bebouwing aan de Rolderstraat 41 te Assen.

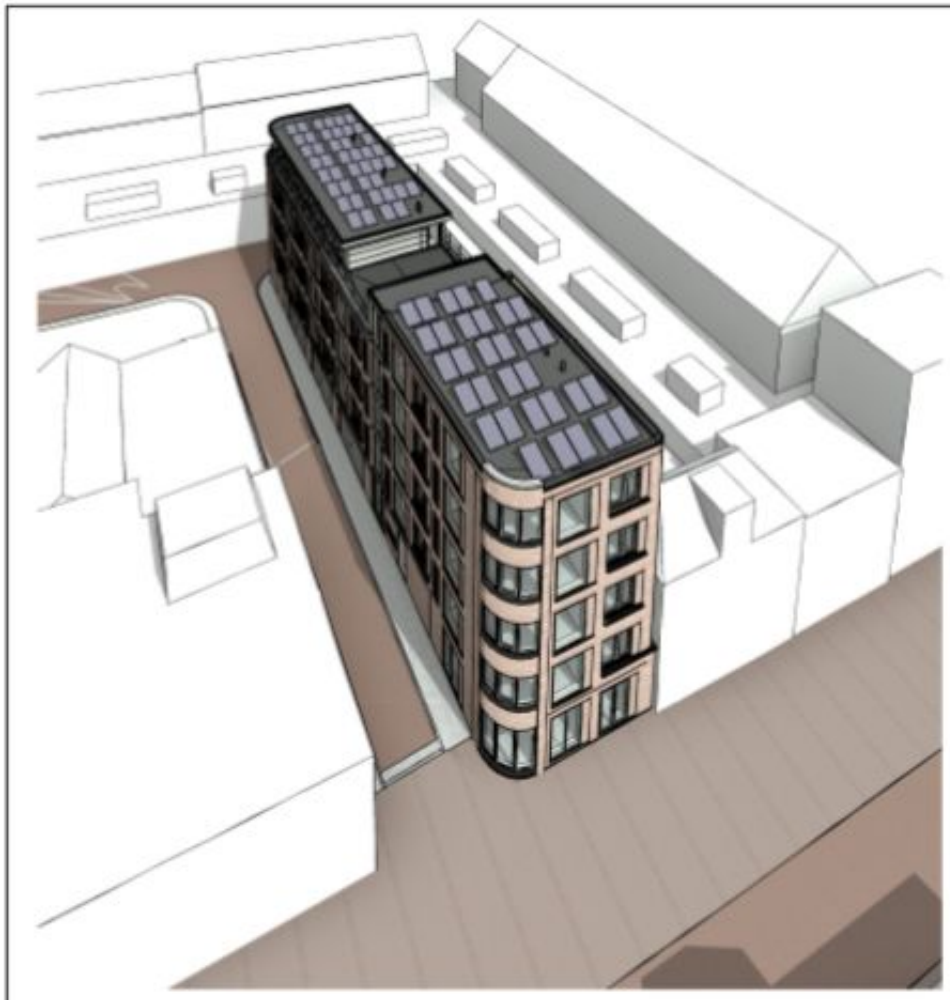

Afbeelding 4. Detail van de topografische kaart, de onderzoekslocatie is aangegeven met een rode lijn. De kaart is noordgericht.

Afbeelding 5. Detail van de kadastrale kaart, de onderzoekslocatie is aangegeven met een zwarte arcering, kadastraal terrein S 493. De kaart is noordgericht.

Afbeelding 6. De verhoging van de geplande nieuwbouw aan de Rolderstraat 41 te Assen.

Geologisch booronderzoek

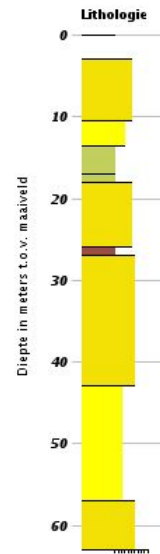
Identificatie: B12D0022
Coördinaten: 234100, 557250 (RD)
Dieptetraject t.o.v. Maaiveld/Waterbodem: 63.00 m
Datum van boren: 01-01-1916
Datatype/resultaat: Monsterprofiel 1
Boormethode(n):

Boormonsterprofiel

Beschikbare informatie: Digitale opnamegegevens
Beschrijfmethode: Onbekend
Kwaliteit interpretatie: Onbekend

Boormonsterprofiel

Identificatie: B12D0022
Coördinaten: 234100, 557250 (RD)
Maaiveld: 10.00 m t.o.v. NAP
Dieptetraject t.o.v. Maaiveld: 0.00 m - 63.00 m

Lithologie

- Leem
- Zand fijne categorie
- Zand midden categorie
- Veen
- Geen monster

Maaiveld ▼ Opslaan profiel

Geologisch booronderzoek

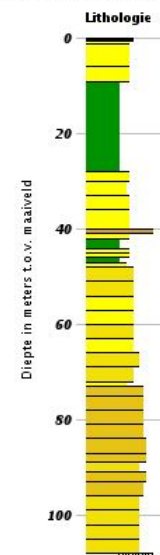
Identificatie: B12D0244
Coördinaten: 234130, 557290 (RD)
Dieptetraject t.o.v. Maaiveld/Waterbodem: 108.00 m
Datum van boren: 01-12-1983
Datatype/resultaat: Monsterprofiel 1
Boormethode(n): Luchtflitboring

Boormonsterprofiel

Beschikbare informatie: Digitale opnamegegevens
Beschrijfmethode: Onbekend
Kwaliteit interpretatie: Onbekend

Boormonsterprofiel

Identificatie: B12D0244
Coördinaten: 234130, 557290 (RD)
Maaiveld: 5.00 m t.o.v. NAP
Dieptetraject t.o.v. Maaiveld: 0.00 m - 108.00 m

Lithologie

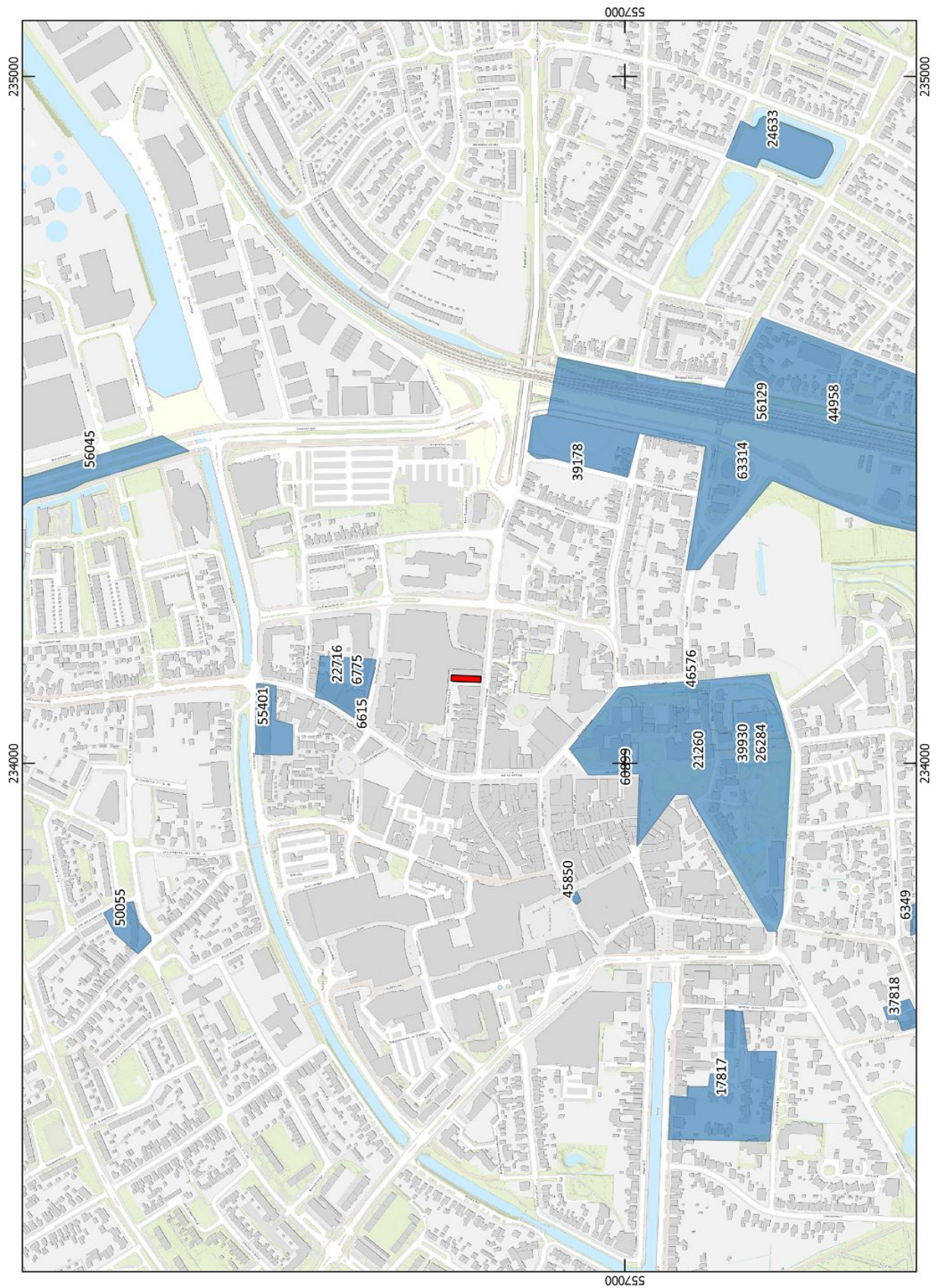
- Klei
- Zand fijne categorie
- Zand midden categorie
- Zand grove categorie
- Grind

Maaiveld ▼ Opslaan profiel

Afbeelding 8. Boorkolommen van de ondergrond in de nabijheid van de onderzoekslocatie Rolderstraat te Assen. De centrumcoördinaat van de onderzoekslocatie is 234.033/557.215. Bron: www.dinoloket.nl.

Afbeelding 9. Archeologisch onderzoek in de omgeving van de Rolderstraat 41 te Assen.

Afbeelding 10. Uitsnede uit de archeologische beleidsadvieskaart. Lila is het gebied dat valt onder de aanduiding 'historische nederzettingslocatie'. Geel heeft als aanduiding 'hoge of middelhoge verwachting'.

